@ΣΗΔΕ ΙΡΙΔΑ
6aeb06d7c815071902b7188a
ΑΠ:285008
Υπογραφή: 04/11/26 15:36
Διανομή: 04/11/26 15:54

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Ταχ. Δ/νση : Αχαρνών 2
Ταχ. Κώδικας: 10432, Αθήνα
Τηλέφωνο : 210 421 4331
Ηλ. Ταχυδρ. : koinovouleftikos@minagric.gr

Αθήνα 04-11-26
Αρ. πρωτ.: 285008

ΠΡΟΣ:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/νση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΚΟΙΝ.: ΩΣ ΠΑ
(Διά της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην υπ΄αριθμ. πρωτ. 8639/25-9-2026 Ερώτηση

Σχετικά με την παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε η Βουλευτής **κα Ό. Γεροβασίλη,** σας πληροφορούμε τα εξής:

Α) Αρμόδιες υπηρεσίες για τη λήψη των μέτρων που προβλέπονται από τη φυτοϋγειονομική νομοθεσία (Π.Δ. 37/2021), είναι:

- το Τμήμα Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, της Περιφερειακής Ενότητας (Π.Ε.) Άρτας,

- το Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου Ιωαννίνων, το οποίο μπορεί να συνδράμει επικουρικά, κατόπιν συνεννόησης με την οικεία Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε. Άρτας και

- το Τμήμα Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) για τον συντονισμό των υπηρεσιών και των σχετικών κανονιστικών πράξεων της νομοθεσίας.

Β) Το έντομο *Aleurocanthus spiniferus* αποτελεί ενωσιακό επιβλαβή οργανισμό καραντίνας [παράρτημα ΙΙ του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2019/2072]. Λόγω της διασποράς του εντόμου στις χώρες της Ε.Ε., η ευρωπαϊκή επιτροπή έχει θεσπίσει μέτρα για τον περιορισμό του εντός των οριοθετημένων περιοχών με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2022/1927, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Στο Παράρτημα Ι σημείο Ι του ανωτέρω εκτελεστικού κανονισμού, αναφέρονται όλες οι οριοθετημένες περιοχές στην Επικράτεια της χώρας μας και η Άρτα αποτελεί μέρος αυτών.

Επιπλέον, στο άρθρο 4 του εν λόγω εκτελεστικού κανονισμού αναφέρονται σαφώς τα μέτρα περιορισμού που πρέπει να λαμβάνονται από τις τοπικές υπηρεσίες φυτοϋγειονομικού ελέγχου (στην προκείμενη περίπτωση ΔΑΟΚ της Π.Ε. Άρτας) στις οριοθετημένες περιοχές της χώρας. Οι τοπικές αρχές φυτοϋγειονομικού ελέγχου πρέπει να εξασφαλίζουν ότι, με ευθύνη των παραγωγών, λαμβάνονται τα ακόλουθα μέτρα στις προσβεβλημένες ζώνες: α) βιολογικός έλεγχος, όπως με παρασιτοειδή, του συγκεκριμένου επιβλαβούς οργανισμού, β) κατάλληλες επεξεργασίες κατά του συγκεκριμένου επιβλαβούς οργανισμού, γ) κλάδεμα και καταστροφή των τμημάτων των συγκεκριμένων φυτών που έχουν προσβληθεί από τον συγκεκριμένο επιβλαβή οργανισμό.

Γ) Το Τμήμα Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου του ΥΠΑΑΤ, με στόχο την άμεση ενημέρωση των παραγωγών αλλά και του ευρύτερου κοινού, επιμελήθηκε ενημερωτικό φυλλάδιο σχετικά με τον

επιβλαβή οργανισμό *Aleurocanthus spiniferus*, το οποίο βρίσκεται αναρτημένο στον ακόλουθο σύνδεσμό του ΥΠΑΑΤ, καθώς και οδηγίες διαχείρισης του εντόμου (link): http://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Georgika_Farmaka/Fytoeigionomikos_Elegxos/FYLLADIO_aleurocanthus_080318.pdf.

Επιπλέον, το προαναφερόμενο Τμήμα Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου του ΥΠΑΑΤ έχει δώσει όλες τις απαραίτητες οδηγίες στις τοπικές φυτοϋγειονομικές υπηρεσίες της ΔΑΟΚ Άρτας για την ενημέρωση των παραγωγών για τη διαχείριση του εντομολογικού εχθρού.

Δ) Η καταπολέμησή του εντόμου είναι ιδιαίτερα δύσκολη, διότι η χρήση των διαθέσιμων εντομοκτόνων δεν δίνει καλά αποτελέσματα και, επιπροσθέτως, λανθασμένη χρήση ή εντατική χρήση αυτών είναι βέβαιο ότι θα οδηγήσει σε επιπλέον επιβάρυνση του περιβάλλοντος, καθώς και σε έξαρση των πληθυσμών και των υπόλοιπων αλευρωδών που υπάρχουν στα εσπεριδοειδή, λόγω της θανάτωσης των ωφέλιμων εντόμων που παρασιτούν σε βάρος αυτών.

Το *A. spiniferus* είναι υπό έλεγχο από φυσικούς εχθρούς στον τόπο καταγωγής του. Η βιολογική αντιμετώπιση, με παρασιτοειδή υμενοπτέρα, αποδείχθηκε οικονομική και αποτελεσματική σε διάφορες περιοχές του κόσμου. Συγκεκριμένα, διάφορα είδη παρασιτοειδών υμενοπτέρων έχουν εισαχθεί σε διάφορες χώρες, με σκοπό τη ελάττωση του πληθυσμού του *A. spiniferus*. Τα είδη *Encarsia smithi* (Silvestri) (Hymenoptera: Aphelinidae) and *Amitus hesperidum* (Hymenoptera: Platygastridae) έχουν αποδειχθεί τα πιο αποτελεσματικά σε όλες τις χώρες που εφαρμόστηκαν προγράμματα βιολογικής αντιμετώπισης του συγκεκριμένου αλευρώδη. Το *A. spiniferus* τέθηκε γρήγορα υπό έλεγχο στην Ιαπωνία με την εισαγωγή του *E. smithi* από την Κίνα το 1925, με ποσοστά παρασιτισμού 65-90%. Επίσης, στα εσπεριδοειδή στο Γκουάμ τέθηκε υπό έλεγχο με την εισαγωγή και την εγκατάσταση των *E. smithi* και *A. hesperidum* από το Μεξικό το 1952. Παρόμοια αποτελέσματα επιτεύχθηκαν πιο πρόσφατα και στη Μικρονησία. Στη Νότιο Αφρική με την εξαπόλυση του *Encarsia smithi* σε εμπορικούς οπωρώνες, μέσα σε οκτώ μήνες, παρατηρήθηκε ποσοστό παρασιτισμού γύρω στο 80%.

Ε) Για το συγκεκριμένο είδος δεν υπάρχουν στη χώρα μας, καθώς και στις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες που έχει εγκατασταθεί το έντομο, ικανοί και αποτελεσματικοί φυσικοί εχθροί που να μπορούν να συνεισφέρουν στην καταπολέμηση του εντόμου. Μόνιμη και αποτελεσματική αντιμετώπιση του εντόμου μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω της κλασικής και στοχευμένης βιολογικής καταπολέμησης.

Το Τμήμα Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου του ΥΠΑΑΤ, προκειμένου να προστατευτούν οι καλλιέργειες εσπεριδοειδών, αμπέλου και μηλοειδών της χώρας από τον επιβλαβή οργανισμό καραντίνας *Aleurocanthus spiniferus,* είχε εισηγηθεί (ήδη από τον Ιανουάριο 2017) την εισαγωγή και εξαπόλυση του υμενόπτερου παρασιτοειδούς *Encarsia smithi*, το οποίο με επιτυχία ελέγχει τον μαύρο ακανθωτό αλευρώδη από τη δεκαετία του 1980 σε διάφορες περιοχές (Φλόριντα, Τέξας, Μεξικό, Χαβάη κ.ά.) με εξαιρετικά αποτελέσματα και χωρίς ανεπιθύμητες επιπτώσεις για το περιβάλλον.

Για τον λόγο αυτόν, ζητήθηκε από το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο (Μ.Φ.Ι.) η εκπόνηση σχετικού ερευνητικού προγράμματος με τίτλο «Περιορισμός της εξάπλωσης του Μαύρου ακανθώδη αλευρώδη *Aleurocanthus spiniferus* (Quintance) Hemiptera: Aleyrodidae με βιολογικές μεθόδους».

ΣΤ) Το συγκεκριμένο πρόγραμμα εγκρίθηκε από την ηγεσία του ΥΠΑΑΤ το 2022 και υλοποιείται έκτοτε. Το πρόγραμμα είναι συνολικού προϋπολογισμού 228.000 € και χρονικής διάρκειας μέχρι το τέλος του 2026.

Ζ) Από την έναρξη υλοποίησης του έργου έχουν πραγματοποιηθεί οι παρακάτω δράσεις:

1. Εγκατάσταση αποικίας ακανθώδη αλευρώδη στο Μ.Φ.Ι. (στο θερμοκήπιο σε συνθήκες καραντίνας). Στο θερμοκήπιο βιοασφάλειας του Μ.Φ.Ι. εγκαταστάθηκε εκτροφή του *A. spiniferus*

από άτομα που συλλέχθηκαν από προσβεβλημένες περιοχές των Π.Ε. Άρτας και Αιτωλοακαρνανίας. Φυτά νερατζιάς τοποθετήθηκαν σε εντομολογικούς κλωβούς, εντός των οποίων απελευθερώθηκαν ενήλικα άτομα του αλευρώδη. Οι κλωβοί με τα προσβεβλημένα φυτά τοποθετούνται για επιπλέον ασφάλεια εντός άλλων μεγαλύτερων κλωβών εντός του θερμοκηπίου βιοασφάλειας του Μ.Φ.Ι.

2. Συλλογή παρασιτοειδών

Είδη παρασιτοειδών εντόμων του *A. spiniferus* έχουν απελευθερωθεί και εγκατασταθεί σε διάφορες χώρες, όπου εισήλθε το *A. spiniferus* καθώς και το συγγενές είδος *A. woglumi*. Σε όλες τις περιπτώσεις η εγκατάσταση των παρασιτοειδών ήταν επιτυχής και είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της προσβολής από τους αλευρώδεις σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα και οι πληθυσμοί των παρασιτοειδών σε αυτές τις περιοχές να είναι επίσης σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Επιπλέον, τα συγκεκριμένα είδη δεν εκτρέφονται σε κάποιο εργαστήριο και ούτε είναι διαθέσιμα εμπορικά, καθώς η εφαρμογή τους είναι στο πλαίσιο της κλασσικής βιολογικής καταπολέμησης και η απελευθέρωσή τους γίνεται με σκοπό την εγκατάστασή τους και τον φυσικό έλεγχο του πληθυσμού των φυτοφάγων. Επομένως, προκειμένου να εντοπισθούν περιοχές, όπου θα ήταν δυνατή η επισκόπηση για παρουσία πληθυσμών του αλευρώδη και των παρασιτοειδών του, πραγματοποιήθηκαν επαφές με τις επίσημες αρχές διαφόρων χωρών, όπου είχε υλοποιηθεί στο παρελθόν πρόγραμμα κλασικής βιολογικής καταπολέμησης του αλευρώδη. Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκαν επαφές με εντομολόγους και αρχές φυτοπροστασίας από τις χώρες: Η.Π.Α. (Τέξας, Φλόριντα, Χαβάη, νήσο Γκουάμ), Νότια Αφρική, Εσκουατίνι, Τρινιδάδ & Τομπάγκο, Ιαπωνία, Βιετνάμ, Ιράν, Ινδία, Ουγκάντα, Ρεϋνιόν (υπερπόντια περιοχή της Γαλλίας) και Αυστραλία.

Μετά από τις διερευνητικές επικοινωνίες με τις παραπάνω χώρες, πραγματοποιήθηκαν εξερευνητικές αποστολές από εξειδικευμένο προσωπικό του Μ.Φ.Ι. για την ανεύρεση και συλλογή παρασιτοειδών εντόμων. Μετά από την ανεύρεση των επιθυμητών ειδών παρασιτοειδών εντόμων, εγκαταστάθηκε εκτροφή τους σε συνθήκες βιοασφάλειας του Μ.Φ.Ι. για τον έλεγχο της αποτελεσματικότητάς τους και τον έλεγχο εξειδίκευσης ξενιστή, όπως περιγράφονται από τα διεθνή πρωτόκολλα του EPPO. Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκαν εξαπολύσεις του *Encarsia smithi* το 2024 και το 2025 σε διάφορες περιοχές της χώρας, όπου υπήρχαν προσβολές από τον μαύρο ακανθώδη αλευρώδη με έμφαση στη Δυτική Ελλάδα, όπου υφίστανται έντονες προσβολές σε εσπεριδοειδή. Για το 2026 έχουν προγραμματιστεί επιπλέον εξαπολύσεις από το *Encarsia smithi* αλλά και εξαπολύσεις με το *Amitus hesperidum*. Τα πρώτα αποτελέσματα έδειξαν ότι ήδη το *Encarsia smithi* έχει εγκατασταθεί στις περιοχές που έγινε εξαπόλυση και έχει αρχίσει να διασπείρεται.

3. Εξαπολύσεις

Την παρούσα περίοδο, πραγματοποιούνται πειράματα αξιολόγησής τους και πολλαπλασιασμός τους, ώστε να είναι δυνατή η εξαπόλυσή τους σε περιοχές που έχει διαπιστωθεί προσβολή από τον μαύρο ακανθώδη αλευρώδη. Οι πρώτες εξαπολύσεις για την αξιολόγηση της ικανότητας παρασιτισμού σε συνθήκες υπαίθρου, καθώς και της δυνατότητας διαχείμασής του στις συνθήκες της χώρας μας, έχουν ήδη πραγματοποιηθεί από τον Οκτώβριο του 2023 σε επιλεγμένες περιοχές της Κέρκυρας και της Π.Ε. Άρτας. Από τον Απρίλιο του 2024 μέχρι σήμερα, έχουν πραγματοποιηθεί εξαπολύσεις του παρασιτοειδούς εντόμου *Encarsia smithi* στις Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, Άρτας, Θεσπρωτίας, Πρεβέζης και Αργολίδος. Μέχρι σήμερα, έχουν τοποθετηθεί παρασιτοειδή σε 16 διαφορετικά σημεία στις παραπάνω Π.Ε.

Παράλληλα, πραγματοποιούνται συνεχείς δειγματοληψίες για τη διαπίστωση εγκατάστασης του ωφελίμου εντόμου στις παραπάνω περιοχές. Οι εξαπολύσεις θα συνεχιστούν και τους επόμενους μήνες.

Η) Συνέχιση και Επέκταση του Προγράμματος (2027-2029)

Κατόπιν συνεννόησης με την πολιτική ηγεσία του ΥΠΑΑΤ, εξελίσσονται ενέργειες για τη συνέχιση του προγράμματος βιολογικής αντιμετώπισης του μαύρου ακανθώδη αλευρώδη για την περίοδο 2027-2029. Η συνέχιση του προγράμματος στοχεύει στη δυναμική εφαρμογή της κλασικής βιολογικής καταπολέμησης με *τη συνδυασμένη εξαπόλυση των δύο βιολογικών παραγόντων Encarsia smithi και Amitus hesperidum* σε όλες τις περιοχές της χώρας, όπου έχει διαπιστωθεί η παρουσία του *Aleurocanthus spiniferus*. Ταυτόχρονα, θα συνεχισθεί η συστηματική παρακολούθηση της εξέλιξης της διασποράς και της αποτελεσματικότητας των παρασιτοειδών στο πεδίο, δημιουργώντας ένα σημαντικό εργαλείο γνώσης για τον φυσικό έλεγχο των πληθυσμών του αλευρώδη σε χαμηλά και αποδεκτά επίπεδα.

Συμπερασματικά, σε όσες περιοχές εφαρμόσθηκε η απελευθέρωση φυσικών εχθρών, υπήρξε επιτυχής αντιμετώπιση του αλευρώδη. Με την έναρξη του προγράμματος πραγματοποιήθηκαν και συνεχίζονται να πραγματοποιούνται συγκεκριμένες δράσεις που προβλέπονται σύμφωνα με τα διεθνή πρωτόκολλα για την εφαρμογή της κλασικής βιολογικής καταπολέμησης του Ευρωπαϊκού & Μεσογειακού Οργανισμού για την Προστασία των φυτών [EPPO PM 6/2 (3)].

Από την έναρξη των εξαπολύσεων του ωφελίμου στο πεδίο και εφόσον διαπιστωθεί η εγκατάστασή του στο πεδίο, απαιτούνται ένα με τρία έτη για τον πολλαπλασιασμό του και την αύξηση των επιπέδων παρασιτισμού σε ικανοποιητικά επίπεδα. Επισημαίνεται ότι η εφαρμογή κλασσικής βιολογικής καταπολέμησης είναι η πλέον ενδεδειγμένη και με μακροχρόνια αποτελέσματα μέθοδος για τον περιορισμό του προβλήματος ξενικών ειδών εντομολογικών εχθρών, όπως και ο μαύρος ακανθώδης αλευρώδης. Παρόμοιο πρόγραμμα είχε υλοποιηθεί τη δεκαετία του 1990 για την αντιμετώπιση του εριώδη αλευρώδη των εσπεριδοειδών από το Μ.Φ.Ι. με θεαματικά αποτελέσματα.

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι το ΥΠΑΑΤ στηρίζει και προωθεί την άσκηση πολιτικής στον τομέα των οπωροκηπευτικών και των εσπεριδοειδών μέσω των Οργανώσεων Παραγωγών, με στόχους τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα, της ελκυστικότητας των Οργανώσεων Παραγωγών και του ειδικού στόχου της διατήρησης και προστασίας του περιβάλλοντος. Οι Οργανώσεις Παραγωγών, μέσα από τα Επιχειρησιακά τους Προγράμματα, μπορούν να υλοποιούν δράσεις που αφορούν στην προώθηση και βελτίωση εμπορίας των προϊόντων τους, στη διαχείριση κινδύνων μέσω της απόσυρσης προϊόντων από την αγορά και της δωρεάν διανομής, όπως και σε περιβαλλοντικές δράσεις (άρδευση και αξιοποίηση όμβριων, ολοκληρωμένη διαχείριση καλλιέργειας, καταπολέμηση ασθενειών με φιλοπεριβαλλοντικά μέσα κ.λπ,), στην αναδιάρθρωση καλλιεργειών, καθώς και στη χαλαζική προστασία, σύμφωνα με τους Κανονισμούς (ΕΕ) 1308/2013, 891/2017, 892/2017 και 2021/2115 και την υπ' αριθ. 1400/395263/22-12-2023 (Β'7430/29-12-2023) απόφαση του Υπουργού και Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως ισχύουν.

Στην Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ 2023-2027) και στο Στρατηγικό Σχέδιο (ΣΣ) που υλοποιείται στις τομεακές παρεμβάσεις των οπωροκηπευτικών, οι Οργανώσεις Παραγωγών, μέσω των Επιχειρησιακών τους Προγραμμάτων, περιλαμβάνουν, υποχρεωτικά σε ποσοστό 2%, δράσεις που έχουν στόχο την έρευνα περί των βιώσιμων μεθόδων παραγωγής και ανάπτυξής τους, συμπεριλαμβανομένων της ανθεκτικότητας έναντι των επιβλαβών οργανισμών και των ζωονόσων και του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής σε αυτήν, των καινοτόμων πρακτικών και των τεχνικών παραγωγής, που ενισχύουν την οικονομική ανταγωνιστικότητα και δίνουν ώθηση στην ανάπτυξη αγορών.

Ως προς τα θέματα που θίγονται στην Ερώτηση 8639/25-9-2026 και άπτονται των αρμοδιοτήτων του Μ.Φ.Ι. (Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο), διαβιβάζουμε συνημμένα το υπ' αριθμ. πρωτ. 3829/1-10-2026 σχετικό έγγραφο του εν λόγω Ινστιτούτου.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΔΡΙΑΝΟΣ

ZOI MYLONAKI
04/11/2026 16:38
ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ:
Το υπ' αριθ. πρωτ. 3829/1-10-2026 έγγραφο του Μ.Φ.Ι.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ :
Βουλευτή κα Ό. Γεροβασίλη

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:
- Γραφείο Υπουργού
- Γραφεία Υφυπουργών
- Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέως
- Υπηρεσία Συντονισμού